

# Reclaiming Places 01.05–03.07.21 NL

## La Loge

Kluisstraat 86 - rue de l'Ermitage  
B-1050 Brussels

**Met werken van Marwa Arsanios, Marjolijn Dijkman, Laura Huertas Millán, Joar Nango, Otobong Nkanga**

*Reclaiming Places* vertelt het verhaal van een wereld in verandering en van inheemse volkeren die hun recht opeisen om te wonen in de ruimte die hen vormt en omgeeft. De tentoonstelling in La Loge vertaalt het discursieve kader van het publieke programma *A Common Breath* (10.03–03.04.21) in een nieuwe presentatie, waarbij enkele artistieke samenwerkingen van het programma worden verdergezet en nieuwe geïnitieerd. De werken in de tentoonstelling delen gemeenschappelijke ecologische bekommernissen en hebben tevens betrekking op het begrip wonen, op de toe-eigening van land, de verdeling van natuurlijke grondstoffen en de uitbating ervan. *Reclaiming Places* benadert architectuur als een praktijk die noodzakelijke relaties tussen ruimten en (menselijke en niet-menselijke) wezens activeert, als een model van intraspecifieke relaties.

Aan het begin van de tentoonstelling geven de landschapscollages van **Otobong Nkanga**, voorgesteld in twee grote foto's, de indruk van een memoriseerde omgeving, zwevend tussen herinnering en verbeelding van een nieuwe realiteit. De traditionele architectuur omringd door overweldigende natuur wordt trots voorgesteld als een trofee en evoceert de impact van het koloniale verleden op mens en natuur, terwijl de uitsnede die

een stereotiepe plek toont de voorstelling van arbitrair geïsoleerde percelen onderzoekt.

Het leefmilieu is een container van menselijke sporen, waarbij bouwwerken de uitdrukking zijn van manieren van leven, maar ook van vormen van exploitatie. De Samisch-Noorse kunstenaar **Joar Nango** verkent in zijn werk deze ruimten en hun verhouding tot het koloniale verleden en de inheemse identiteit. In een combinatie van tekst en beeld verkondigt *The Indigenuity Manifesto* – een samenvoeging van ‘indigenous’ en ‘ingenuity’ – het idee van een hernieuwde geïmproviseerde en wankelende toe-eigening van het verleden en het heden. De creatieve oplossingen die hij in zijn film toont, zijn een kruising van traditionele kennis en ambacht als krachten die tot zelfbeschikking leiden. De inheemse architectuur getuigt van de functionaliteit van de materialen en de autonome inventiviteit en suggereert een niet-invasieve transformatie van het leefmilieu.

Centraal in de tempel van La Loge werd het door **Kris Kimpe** ontworpen platform voor de live streamings van de evenementen van *A Common Breath* doelbewust bewaard als een trefpunt en een verwijzing naar de continuïteit van de tentoonstelling en de problematiek die er tijdens het publieke programma in maart werd aangeboord. De constructie in dambordpatroon is een plek van documentatie en reflectie, waar perspectieven elkaar kruisen en die een gemeenschappelijke en activerende ruimte biedt om na te denken over milieu, dehiërarchisering, exploitatie en inheemse verhoudingen tot architectuur.

Op de scène van de tempel functioneert de installatie/film van **Marjolijn Dijkman** als een kompas en een observatiepunt van de wereld. *Navigating Polarities* spitst zich toe op de verwikkeling van de geschiedenis, van navigatie tot kolonisering, en vertroebelt de schaalverdeling tussen macro en micro, Noord en Zuid, hemel en aarde. Aan de hand van dit beeldessay onderzoekt de kunstenaar de manier waarop de natuurlijke kracht van het magnetisme, dat geografische en astrofysische verkenningen heeft gestuurd, een blijvende impact heeft gehad op ons beeld op de wereld en haar toe-eigening. De installatie van Dijkman verdringt een binaire en westerse indeling, brengt instabiliteit en bevraagt de manier waarop de mens beslag legt op de aarde.

De film *Micro Resistencias*, die in het verlengde ligt van *Who's Afraid of Ideology 1 & 2* – getoond in het kader van *A Common Breath* –, is gewijd aan de systemische oorlog die gevoerd wordt door transnationale bedrijven tegen een van de elementen die aan de oorsprong van het leven liggen: zaad. Dit derde deel van de trilogie van **Marwa Arsanios** werd opgenomen in Tolima in Colombia, bekend om zijn koffieproductie, en zoomt in op verschillende levensverhalen van vrouwen die strijden voor het behoud van de voorouderlijke kennis van de inheemse gemeenschappen en voor een vorm van agrarische autonomie. Een reeks tekeningen geëxposeerd in samenhang met de film tonen zaad in een vruchtbare veelheid. Op metaforisch vlak is de aarde voor het zaad een bouwsel en een huis voor het leven. De aarde ontvangt, beschermt en laat netwerken van relaties toe die voor het leven onontbeerlijk zijn.

Op de bovenste verdieping van La Loge brengt *Aequador*, een film van **Laura Huertas Millán**, een mengeling van realiteit, allegorie en fictie. Op de oevers van de rivier Amazone staan virtuele verlaten, modernistische constructies die een beeld scheppen van een dystopische wereld. In het oerwoud komen vervlogen utopieën van de kolonisatie en overblijfselen van co-existentie tot leven. Het woud benadrukt de breuken en contrasten tussen menselijke aanwezigheid en virtuele architectuur. Van die spanning rest alleen de heerschappij van de natuur als een echte plaats van co-existentie en reconstructie. De natuur als eeuwige – en misschien utopische – architectuur die het levende herbergt en bestand is tegen de greep van alle mogelijke fictie.

## **Biografieën**

**Marwa Arsanios** (1978) is een Libanese kunstenaar, cineaste en wetenschapster die onderzoek verricht naar de politiek van het midden van de 20ste eeuw, met vooral aandacht voor genderrelaties, stedenbouw en industrialisering. Voor dit onderzoek geeft ze de voorkeur aan interdisciplinaire samenwerkingen. Dit resulteert in installaties van archieven, teksten, films en performances waarin ze hedendaagse politiek-maatschappelijke kwesties in het Midden-Oosten in een historisch perspectief plaatst. In haar recente projecten heeft ze vooral aandacht voor kwesties rond ecologie, feminisme, sociale organisatie, natievorming, oorlog en economische ongelijkheid. Ze behaalde een master aan de University of the Arts in Londen en werkte als artistiek onderzoekster aan de Jan Van Eyck Academie in Maastricht. In 2007 was ze medeoprichtster van het onderzoeksproject 98Weeks. Haar werk kent internationale weerklank en werd onder meer getoond in de Kunsthalle Wien (AT), het Beirut Art Center (LB), het Hammer Museum, Los Angeles (US) en in Witte de With, Rotterdam (NL).

**Marjolijn Dijkman** (1978) is een Nederlandse in Brussel gevestigde kunstenaar en medeoprichtster van Enough Room for Space. Haar werk kan als een vorm van wetenschapsfictie worden beschouwd. Het is deels gebaseerd op feiten en onderzoek maar vaak worden deze vermengd met fictie, abstractie en speculatie. Enough Room for Space initieert experimentele onderzoeksprojecten op lange termijn die de grenzen tussen verschillende disciplines (kunst, wetenschap, activisme) doen vervagen. Dijkman had onder meer solotentoonstellingen in Cincinnati Contemporary Art Center (US), HIAP, (FI), OSLO Contemporary (NO), NOME (DE), Munch Museum (NO), Fig. 2 (UK), West Space (AU), IKON Gallery & Spike Island (UK) en Berkeley Art Museum (US).

**Kris Kimpe** is een Belgische architect en scenograaf die in 2001 een architectencollectief oprichtte, gespecialiseerd in het ontwerp van kunstenaarsateliers en tentoonstellingen en in de presentatie van kunst in de publieke ruimte. Hij werkte onder meer samen met kunstenaars als Orla Barry, Koenraad Dedobbeleer, Nico Dockx, Jan Kempenaers, Aglaia Konrad, Willem Oorebeek en Ana Torfs.

**Laura Huertas Millán** (1983) is een Frans-Colombiaanse beeldend kunstenaar. Haar werk ligt op het kruispunt van cinema, hedendaagse kunst en wetenschappelijk onderzoek. In haar video's verweeft ze etnografie, ecologie, fictie en historische vragen om overlevingsstrategieën, verzet en veerkracht tegenover geweld te onderzoeken. Met sensuele en immersieve beelden roept ze fysieke en emotionele ervaringen op waarin esthetiek en politiek onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Haar films werden geselecteerd op festivals zoals de Berlinale, Toronto International Film Festival (TIFF), Rotterdam International Film Festival, New York Film Festival en Cinéma du Réel en ze wonnen prijzen op onder andere het filmfestival van Locarno, FID Marseille, Doclisboa en Videobrasil. Ze behaalde een doctoraat in 'Etnografische fictie' aan de PSL Research University in samenwerking met het Sensory Ethnography Lab (Harvard University). Sinds 2019 vormt Huertas Milan met curator en auteur Rachel Rakes een duo dat onderzoek verricht rond kritische antropologie en de esthetica en politiek van de ontmoeting.

**Joar Nango** (1979) is een Samisch-Noorse kunstenaar en architect. Zijn identiteit als Same, behorende tot de Sami, een inheems volk in Noord-Europa, staat centraal in zijn artistieke en architecturale praktijk. Nango's werk, dat balanceert tussen architectuur, design en kunst, spitst zich toe op de kwestie van autochtone identiteit via de contradicties van de hedendaagse architectuur en de bebouwde omgeving. Joar Nango interesseert zich in het bijzonder voor het concept van het nomadenbestaan, voor creatieve eenvoud en duurzame kennis, die kenmerkend zijn voor informele constructies in het Noorden. Hij is tevens een van de medeoprichters van het architectencollectief FFB, dat zich toelegt op nomadische constructies en de subversieve interventies in een stedelijke context. Zijn werk was te zien in de Bergen Kunsthall, Bergen (NO), het Western Front, Vancouver (CA), het Museum Angewandte Kunst, Frankfurt (DE), Documenta 14, Kassel (DE).

**Otobong Nkanga** (1974) is een Nigeriaanse kunstenaar gevestigd in Antwerpen. Het werk van Nkanga werpt vragen op over de sociale en topografische relaties met onze dagelijkse omgeving. Nkanga ziet de aarde als een plek die toe te eigenen is en brengt een alternatief voor ideeën over sociale identiteit. Ze onderstreept de complexiteit die inherent is aan de grondstoffen zoals het land en de aarde en hun potentiële waarden, om zo verhalen te doen ontstaan die verband houden met de aarde. Aan de hand van haar visie van de 'aarde' als geologische en discursieve structuur die gebaseerd is op de systemen en procedures waarmee grondstoffen worden ontgonnen, behandeld en verdeeld, onderzoekt ze de verbanden die mineralen, materiële cultuur en de opzet van de begeerte kruisen met de herverdeling van de macht en de kennis. Haar meest recente individuele tentoonstellingen waren te zien in de Martin-Gropius-Bau, Berlijn (DE), Tate St. Ives, St. Ives (GB), ar/ge kunst, Bolzano (IT), MCA Museum of Contemporary Art, Chicago (US), The Tanks at Tate Modern, Blavatnik Building, Londen (GB).

## Werken

### Hal

Otobong Nkanga, *Shaping Memory*, 2012  
Lambda afdrukken, kleur, zwart-wit AP  
elke 120 x 90 cm  
Courtesy van de kunstenaar

### Tempel

Joar Nango, *The Indigenuity Manifesto*, 2015  
Video, kleur, 34 :08 min, geen geluid  
Courtesy van de kunstenaar

Kris Kimpe, Installatie, 2021  
Hout, verf, 4 x5,5m

Marjolijn Dijkman, *Navigating Polarities*, 2018  
Hout, polyester, tekst  
HD-Video: 24:02 min, stereo geluid  
Collectie Vlaamse Gemeenschap - Mu.ZEE, Oostende

### Driehoek

Marwa Arsanios, *Untitled*, 2020  
9 tekeningen, potlood op papier  
28,5 x 30 cm  
Unieke stukken  
Courtesy van de kunstenaressen en mor charpentier Paris

### Kelder

Marwa Arsanios, *Who is afraid of ideology ? Part III - Micro Resistencias*, 2020  
HD-video met geluid, kleur, 31:16 min  
Originele versie :engels, spaans  
Ondertitels: engels  
Script : Marwa Arsanios. ; Camera : Juma Hamdo  
Editing : Katrin Ebersohn. ; Geluid : Katrin Ebersohn  
Courtesy van de kunstenaressen en mor charpentier Paris

### Tweede verdieping

Laura Huertas Millán, *Aequador*, 2012  
HD-Video, kleur, geluid, 19:42 min  
Ondertitels: English  
Geproduceerd door Le Fresnoy, Studio national des arts contemporains  
Courtesy van de kunstenaar

## **Dankwoord**

De realisatie van *Reclaiming Places* was enkel mogelijk dankzij de nauwe samenwerking met Marwa Arsanios, Marjolijn Dijkman, Laura Huertas Millán, Kris Kimpe, Joar Nango, Otobong Nkanga alsook Mu.ZEE Oostende, en de vriendelijke hulp van Wim van Dongen (studio Otobong Nkanga), Yundi Wang (studio Laura Huertas Millán) en mor charpentier Paris.

De productie van deze tentoonstelling werd mogelijk gemaakt dankzij het professionele en toegewijde werk van Léonor Gomez, Emilien Simon and Nelly Ghelab. We zijn ook Ludo Engels dankbaar voor zijn ondersteuning en technische assistentie tijdens de opbouw van tentoonstelling.

## Het team van La Loge

Directeur & curator: Wim Waelput

Communicatie & Curator van publieke programma's: Antoinette Jattiot

Stagiaire: Sungyoon Ahn

Visuele identiteit: Antoine Begon, Boy Vereecken

Productie: Léonor Gomez, Emilien Simon, Nelly Ghelab

Audio & vidéo: Ludo Engels

Photographie: Lola Pertsowsky

Vertalingen & prooflezens: Ailsa Cavers & Dana Kuehr (Blurbs), Marianne Doyen, Marianne, Thys

Vrijwilligers: Damir Draganić, Antoine Guitou, Nele Möller, Lila Poimboeuf-Mahieu

## Openingstijden

Donderdag - Zaterdag

12:00 - 18:00

Vrije maar beperkte toegang na reservatie vanwege de huidige coronamaatregelen.

Bezoek onze website voor meer informatie over ons programma en onze evenementen

La Loge is een privé-initiatief en verenging zonder winstoogmerk opgericht door architect Philippe Rotthier. La Loge wordt gesteund door het Philippe Rotthier fonds, de Vlaamse Overheid, de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), en First Sight, een gemeenschap van geëngageerde individuen en organisaties. De Lodge wordt ook gesteund door de gemeente Elsene en de franse gemeenschap (FWB).

## La Loge

kuisstraat 86

1050 Bruxelles

+32(0)2 644 42 48

info@la-loge.be

www.la-loge.be

